

LEHENENGO KASU PRAKTIKOA

Hemen, proiektu baten KONTZEPTUZKO OHAR bat daukazu. Proiektua honi lotuta dago: 2025eko ekitaldian garapenerako lankidetzaren eta gizarte-eraldaketarako hezkuntzaren dirulaguntzen oinarri arautzaileak eta deialdia onartzen dituen Bizkaiko Foru Aldundiaren urtarilaren 9ko 2/2025 Foru Dekretuaren *Esparru estrategikoarekin lotutako prozesuetarako dirulaguntzak* izeneko VII. kapitulua. Hori irakurri ondoren, ebatzi beharreko bi ariketa daude.

1. PROPOSAMENAREN DESKRIPZIO LABURTUA. Proiektuaren helburua da Ipar Ekuadorko Pasto eta Kichwa Karanki herrietako emakume indigenen autonomia eta segurtasuna sendotzea indarkeria matxistaren aurrean. Ikuspegi intersektional baten bidez, babes komunitarioko eta justizia indigena-feministako sareak ezarriko dira, baita sentsibilizazio-ekintzak antolatu ere bai lurraldean bai Bizkaian, patriarkatuaren eta kolonialismoaren sustrai sistemikoen gaineko kontzientzia kritiko globala sortzeko.

2. KOKAPENA. Ipar Ekuador (Imbabura eta Carchi probintziak) eta Bizkaia (Getxo, Bilbao, Durango, Santurtzi eta Bermeo).

3. JUSTIFIKAZIOA. Emakume indigenei neurritz kanpo eragiten dieten indarkeria matxisten iraunkortasunari helduko zaio; izan ere, emakume indigenak dira justiziara iristeko oztopo geografikoei, idiomatikoei eta arrazismo instituzionalari aurre egin behar dietenak. Proiektuak erantzuna emango dio nortasun kulturala errespetatu eta benetako ahalduntzea sustatzen duten babes-mekanismoen beharrianari, eta erronka hori Bizkaiarekin partekatutako borroka feminista globalekin lotuko du.

Indarkeria fisikoa ez ezik, patriarkatu kolonialaren iraunkortasuna ere bada arazoa, modu sistemiko batean gauzatzen da eta. Imbaburan eta Carchin, matxismoa emakumeen gorputzaren eta ahotsaren kontrolean agertzen da familia- eta komunitate-arloan. Hala ere, are larriagoa da arrazakeria estrukturalari begira; izan ere, horrek guztiak "arrazakeria instituzionala" dakar, baldin eta emakumeak Estatuaren justiziara iristen saiatzen badira, hizkuntza-oztopoak topatzen dituztelako (kitxuazko zerbitzuak falta dira eta) eta aurreiritziz tratatu eta salaketak minimizatzen dituztelako. Intersektzio horrek sortzen duen defentsa-gabezia, emakume indigena ikusezin bihurtzen da bere komunitatean emakume izateagatik eta Estatuan indigena izateagatik.

Ahalduntze indibiduala zapuztu egiten da sozializazioaren ondorioz autonomia pertsonalik ez dagoelako; izan ere, emakumeen erabakiak (haien osasunaren, ondasunen edo mugikortasunaren gainekoak) agente maskulinoaren mende daude (gurasoen, senarren edo agintarien agindupean).

Elementu kritiko bat biziraupeneko lana eta zainketen ekonomia feminista dira. Landagune horietako emakume indigenek autokontsumoko nekazaritzan eta ordaindu gabeko zaintza-lanetan ematen dute denbora gehiena. “Denbora-pobrezia” horrek eragotzi egiten die prestakuntzarako, arreta psikologikorako edo parte-hartze politikorako guneetara iristea, oztopo material zuzena baita autonomoak izan daitezen. Halaber, oztopo nabarmenak dituzte esparru publikoan eta komunitarioan kolektibo gisa ahalduntzeko. Matxismoak mugak jartzen dizkie justizia indigenako egituren edo kabildoen erabakietan parte hartzeko. Gainera, kanpoko arrazakeriak ere ahultzen ditu emakumeen antolakundeak, baliabide eta errekonozimendu barik uzten ditu eta. Proiektuak identifikatzen duenez, emakumeek biziraupeneko eremu pribatuan dituzten botere-harremanak aldatu gabe, ezin da egiturazko aldaketarik egin justizia komunitarioan.

Edonola ere, egoera Ekuadorrera mugatuta ez dagoenez, Bizkaiarekin partekatutako erronkatzat hartu da; izan ere, bietan, emakumeek aurre egin behar diote zaintza-lanak ikusezin bihurtzen dituen eta indarkeria naturalizatzen duen sistema bati. Bizkaian, arrazakeria estrukturalak eragina dauka emakume migratzaileengan (asko Ipar Ekuadorreko eskualdeko indigenak dira) etxeko enpleguaren eta zaintzaren sektoreetan. Ildo gidari horrek aukera ematen du esku-hartzea planteatzeko ez noranzko bakarreko laguntza gisa, baizik eta elkartasun feministako estrategia global gisa, patriarkatuaren sustraiak desagiteko; izan ere, agertzeko moduak eta lekuak desberdinak izan arren, emakumeen autonomiari eragiten diote bi lurraldeetan.

4. TESTUINGURUA ETA SUBJEKTU-POPULAZIOA. Zuzeneko subjektu-populazioa landaguneetako emakume indigenak dira. Haiek pairatzen dituzte bai familia barruko indarkeria-indize handiak bai bazterketa ekonomikoarekin elkartzen den egitura patriarkala. Askotariko zapalkuntzari egin behar diote aurre: generokoari (indarkeria matxista), etniakoari (arrazakeria estrukturala) eta klasekoari (landa-bazterketa ekonomikoa). Geografiakoak ez ezik, hizkuntzakoak eta kulturakoak ere badira Estatuaren justiziara iristeko oztopoak, eta horrek inpunitatea iraunarazten du.

Esku-hartzearen xedea oinarritzko zerbitzuetara iristeko arrakalak pairatzen dituzten landaguneetako 2.550 emakume indigena dira: emakume hartzaileen % 85 biziraupen-nekazaritzan (minifundioetan) eta animalia txikien hazkuntzan aritzen dira. Lan-karga horri zainketen erantzukizun ia eksklusiboa gehituz gero, mugatuta daukate gune publiko eta politikoetan parte hartzeko aukera. Irudi maskulinoekiko mendekotasun ekonomiko handia dute, lurren titulartasuna gizonen izenean egon ohi delako. Ondorioz, emakumeek murriztuta daukate ekoizpen-baliabideen gaineko erabaki indibidualak hartzeko gaitasuna. Hartzaile asko elebidunak (kitxua-gaztelania) edo elebakarrak (kitxua) dira. Arrazakeria estrukturala agerikoa da, Estatuako unitate judizialean kultura-gaitasunak dituzten interprete eta langileen falta dira eta. Ondorioz, justizia irispidean izateko oztopo kritiko bat sortzen da. Funtsezko bi azpitalde identifikatu dira: emakume gazteak (18-30 urte) –eskolatze-maila handiagoa dute, baina langabezia-tasa handiei aurre egin behar diote, eta, ezinbestean, hirietara edo Bizkaira migratu–; emakume jakintsuak/adinekoak (50 urtetik gorakoak) –justizia indigenaren jakintza-

zaintzaileak dira, baina askotan ikusezinak dira kabildoak erabakiak hartzen dituenen-. Emakume horiek guztiek orotariko indarkeria pairatzen dute (fisikoa, psikologikoa edo sexuala).

Horietaz gain, subjektu-populazioaren barnean sartuko dira Bizkaian dauden Ekuadorko diasporako emakumeak (350 emakume inguru). Talde horrek aukera emango du maila ugariako analisi baterako behar den ildo gidaria ezartzeko; izan ere, lekualdatzeko arrazoiak (autonomia-falta eta sorterriko indarkeria) konektatuko ditu Bizkaiko lurraldean zaintzako langile gisa pairatzen dituzten prekariedade- eta arrazakeria-baldintzekin.

5. PLANGINTZAREN ESKEMA.

Helburu orokorra: Ipar Ekuadorko emakume indigenen autonomia politikoa eta fisikoa sendotzea ikuspegi feminista eta interseksionala duten babes-sistema komunitarioen bidez.

1. emaitza: 10 komunitatetan, genero-ikuspegia duten justizia indigenako protokoloak ezarri dira, zehapen komunitarioa eta kulturari erreparatuta egokia den laguntza psikosoziala uztartzen dituztenak.

2. emaitza: Emakume Defendatzaileen Sare Lokal-globala finkatu da, eta, horri esker, Ekuadorko emakume liderrak Bizkaiko errealtatearekin lotu dira autodefentsarako eta zaintza partekatuetarako estrategiak trukatzeko.

Ekintza-lerroak (36 hilabeteko iraupena):

a) Justizia indigenako protokoloak elkarrekin diseinatzea: tailerrak egitea komunitateko agintarien eta zenbait adinetako emakumeen arteko jakintza-elkarriketak egiteko, eta, horien bidez, indarkeria matxistaren eta arrazakeriaren berezitasunak aitortzen dituzten zehapenak eta erreparazio-mekanismoak definitzeko. Helburua da justizia komunitarioak biktimak eraginkortasunez babestea beren hizkuntzan eta kulturen, zehapenak ezartzeaz gain.

b) Gizarte-berrikuntza barnean hartzen duen autodefentsarako eta alerta-goiztiarrerako sarea: landagune isolatuetara egokitutako alerta-sistema komunitario bat garatzea planteatu da. Konbinatuta daude autodefentsa feministarako prestakuntza eta komunikazio-tresnak, indarkeria fisikorik badago arin erantzun ahal izateko, eta, horri esker, segurtasuna bermatuko da lurraldean.

c) Denbora kudeatzea eta autonomia ekonomikoa indartzea: laguntza-funtsak ezarriko dira elikadura-burujabetzarako eta emakumeek bakarrik kudeatzen dituzten hazi-bankuetarako, helburua baita mendekotasun ekonomiko maskulinoa murriztea eta denbora librea sortzea emakumeek kabildoaren erabakietan parte hartzera joan ahal izateko, eta, horrela, botere-harreman ez-parekoei heldu.

d) Emakume Defendatzaileen Sare Lokal-globala finkatzea (Ekuador-Bizkaia): Ierro honi esker, errazago egin ahal izango dira elkartrukerako topaketak Bizkaiko emakume feministen eta Kichwa/Pasto emakume liderren artean. Ez da noranzko bakarreko gaikuntza, aldebiko gune bat baizik, patriarkatuaren eta kolonialismoaren kontrako erresistentzia-estrategiak ikasteko.

e) Bizkaiko sozializazio kritikorako programa: sentsibilizazio-kanpainak egingo dira Bizkaian. Asimetria globalak zalantzan jarriko dira emakume indigenen testigantzen bidez. Ekintza horien helburua da Bizkaiko herritarrengan kontzientzia kritiko bat sortzea, jakin dezaten nola eragiten dieten dinamika globalek emakumei tokiaren arabera bi hemisferioetan.

6. AGENTE PARTE-HARTZAILEAK. Bizkaiko entitate eskatzailea eta Ekuadorko tokiko bazkidea, lurraldean ibilbide feminista zabala eta Abya Yalan mugaz gaindiko sareak dituen entitatea.

7. GIZARTE-TRANSFORMAZIORAKO AGENDA FEMINISTAREN EREMU ESTRATEGIKOARI EGINDAKO EKARPENA. Proposamena bat dator "Indarkeria matxisten aurkako borroka" deritzon ardatzarekin. Ikuspegi intersektzional bat hartu du aztertu duenean nola handitzen diren genero-arrakalak etnien, klaseen eta kokapen geografikoaren arabera. Horretaz gain, agenda transformatzaile bat sustatu du, zeinaren bidez, indarkeriari arreta emateaz gain, arrazoi estrukturalak (patriarkatua eta arrazakeria) ere zalantzan jartzen baititu. Proposamenak ez ditu "emakumeak" bloke homogeneotzat hartu; genero-arrakalei heltzeko, aztertu du nolako eragina duten identitate etnikoak eta adinak pairatzen den indarkeria motan (hala nola lurrak kentzea edo indarkeria obstetrikoa).

Lanerako abiapuntuak hauek izango dira:

- botere-harremanak: zalantzan jarrita zer-nolako eginkizuna duten komunitateko agintariak (gizonek) indarkeria-gatazken bitartekaritzan;

- ez-parekotasunaren ardatzak: ikusita nolako egoera espezifikoa duten emakume gazte indigenek adinekoen aldean, eta kontuan hartuta nola berreskura daitezkeen antzinako jakintzak sistema kapitalista-patriarkalaren kontrako erresistentzia-tresna gisa;

- zeharkakotasuna: begirada hori denaz jabetzen da, diagnostikotik hasi eta arrakasta-adierazleetaraino, eta ziurtatzen du ekintzek ez dutela joera kolonialik erreplikatzeko.

8. IKUSPEGI LOKAL-GLOBALA. Proiektuak Iparra-Hegoa dikotomia gainditu du, indarkeria matxista aztertzeko orduan, erronka partekatutzat hartu du eta. Maila ugaritan, aztertuko da nola eragiten dieten Ipar globalaren erauzketa-politikek emakume indigenen gorputzari eta lurraldeari, eta paralelismoak ezarriko dira Bizkaiko emakume migratzaileen prekaritatearekin. Hori dela eta, esku hartzeko estrategiak partekatu dira, eta, horrela, errealitate bien arteko aldeak eta parekotasunak ikusi.

Bizkaiko sozializazio kritikoari dagokionez, gizarte-transformaziorako hezkuntza-ekintzak egingo dira. Ekuadorko emakume indigenek aktiboki parte hartuko dute (batetik, onuradun gisa; bestetik, aldaketa-eragile gisa), eta justizia komunitarioaren ereduak partekatuko dituzte Bizkaiko foro eta gune publikoetan. Helburua da bizkaitar guztiok kontzientzia kritikoa izatea botere-asimetriei begira eta sistema globalaren euskarri diren interdependentziei begira.

9. ZENBAIT URTETARAKOA. Proiektua 36 hilabeteko prozesu integral gisa definitu da, hau da, ez dago pentsatuta urterik urterako proiektuen batuketa soil gisa, baizik eta emakume indigenen errealitatearen transformazio estrukturala lortzen laguntzen duten eta kualitatiboki desberdinak diren faseen segida gisa. Ez dira ondoz ondoko ekintza independenteak, gaitasun transformatzailea pixkanaka handitzen duen sekuentzia bat baizik.

Zenbait urtetan izateak aukera ematen du epe ertainerako finantzaketa baten egonkortasuna aprobetxatzeko, eta, horrela, indarkeria matxisten eta arrazakeriaren konplexutasunari heldu eta, ondoz ondoko etapetan egituratutako esku-hartzearen bidez, autonomia pertsonala eta kolektiboa indartzetik hasi eta Bizkaiarekiko elkartasun politikoko sare bat finkatzeraino heldu. Epe luzeko begirada horretan, ekimen bakoitzak prozesu iraunkor bat elikatzen du, helburu sakon eta iraunkorrak lortu nahi baitira Kichwa Karanki eta Pasto emakumeen segurtasunean eta ahalduntzean.

Lehen urteko ardatza hau da: antolamendua indartzea eta behar beste egitura abian jartzea ahalbidetzeko arreta (autodefentsa- eta alerta-sarea) eta justizia indigenako protokoloak posible izan daitezela, eta funtsezko oinarria izan daitezela ondorengo transformazioetarako.

Bigarren urtean, berriz, transformazio ekonomikorako praktikak eta gobernantza feministarako mekanismoak aktibatuko dira espazio publiko eta pribatuetan, eta, aldi berean, sustatuko da erabaki-egituretan eraginkortasunez har dezatela parte.

Hirugarren urtean, ikaskuntzak intzidentzia sozial eta politikora proiektatuko dira, maila lokal-globalak artikulatuko dira, eta sustatuko da erakundeetan ainguratu daitezela eta politika koherenteak eta komunikazio transformatzailea izan daitezela.

10. AURREKONTUA

Partidak	Bizkaiko Foru Aldundia			
	1. URTEA	2. URTEA	3. URTEA	GUZTIRA
GARAPENA				466.000,00
1. Ekipoak eta materialak erostea eta garraiatzea				50.825,25
2. Tokiko langileak				153.000,00
3. Atzerrian diren langileak				95.000,00
4. Trebakuntza eta prestakuntza				148.750,00
5. Banku-zerbitzuak eta antzekoak				11.250,00
6. Funtzionamendu-gastuak				674,75
7. Auditoria				6.500,00
Gizarte Eraldaketarako Hezkuntza (GEH)				325.000,00
1. Materialak				2.500,00
2. Langileak				67.222,90
3. Bidaia eta egonaldiak				207.865,00
4. Kontratazioak				44.662,10
5. Publizitatea				700,00
6. Itzulpena				2.050,00
ZEHARKAKO KOSTUAK GUZTIRA				109.000,00
OROKORRA, GUZTIRA	300.000,00	350.000,00	250.000,00	900.000,00

Herritarren eskubideak eta lankidetzak sustatzeko teknikari ertaina zara BFaren Gizarte Kohesioa Sustatzeko Zuzendaritzan, eta 2/2025 Foru Dekretuaren *Esparru estrategikoarekin lotutako prozesuetarako dirulaguntzak* izeneko VII. kapituluko proiektu bat aztertu eta barematu behar duzu. Bizkaiko Foru Aldundiaren 2025eko urtarrilaren 9ko foru-dekretu horren bitartez, 2025eko ekitaldian garapenerako lankidetzaren eta gizarte-eraldaketarako hezkuntzaren dirulaguntzen oinarri arautzaileak eta deialdia onartzen dira.

1.1 ARIKETA

Egin goiko kontzeptuzko oharren **baremazioa**, kontuan harturik zer ezartzen den 66. artikuluan. *Eskabideak aukeratzeko eta baloratzeko irizpideak*. Artikulu horretan, aukeraketa-irizpideen 6 talde ezarri dira, eta talde horietan, guztira, 12 irizpide daude jasota.

Puntuazioa (100 puntu) esleitu beharko da, aipatutako artikuluan ezarritako balorazio-irizpideak eta -mugak kontuan hartuta, eta **arrazoitu** egin beharko da horietariko bakoitza.

Zehatz azaldu beharko da 100 puntuen banaketa, hala puntuak lortzen diren irizpideetan nola punturik gabe uztea erabakitzen denetan. Beharrezkoa izango da irizpide guztiak **esplizituki aipatzea** eta haietariko bakoitzari **puntuazio bat ematea**.

Gehieneko puntuazioa: 7 puntu, honela banaturik:

Irizpideak identifikatzea eta puntuazioaren egokitasuna	3 puntu, gehienez
Irizpideen aplikazioa, garapena eta koherentzia	3 puntu, gehienez
Idazketaren kalitatea eta azalpenaren argitasuna	Puntu 1, gehienez
	Gehienez, 7 puntu

1.2 ARIKETA

Aurkezturiko aurrekontua kontuan hartuta, aztertu ea **zuzena eta egokia** den, artikulua hauekin xedatzen denaren arabera:

- 23. artikulua. *Dirulaguntza jaso dezaketen gastuak.*
- 61. artikulua. *Xedea.*
- 65. artikulua. *Dirulaguntzaren zenbatekoa.*

Aurrekontua baliozkotu beharko da, horretarako arrazoiak emanaz, edo hura osatzen duten elementuen zuzenketa eskatu, aipaturiko artikuluen edukia kontuan hartuta.

Gehieneko puntuazioa: 3 puntu.

